

Ghid practic
pentru femei și fete

Cum te apără legea de violența digitală în Moldova: noțiuni, legi și mecanisme de protecție

Introducere:

de ce faptele din online au consecințe legale în viața reală

Când vorbim despre violență, mulți dintre noi ne gândim la un contact fizic, la o palmă sau o lovitură. Dar în era noastră digitală, violența a căpătat forme noi, la fel de dureroase și de dăunătoare. Hărțuirea pe rețelele de socializare, mesajele de amenințare primite la miezul nopții, publicarea imaginilor intime fără consimțământul tău sau crearea de conturi false pentru a-ți distruge reputația – toate acestea nu sunt „doar glume” sau „lucruri care se întâmplă pe internet”. Ele sunt forme reale de abuz, cu un impact profund asupra siguranței, demnității și sănătății tale mintale.

Este absolut esențial să înțelegi un lucru: spațiul digital nu este un tărâm fără legi. Republica Moldova dispune de un cadru legal care recunoaște și pedepsește aceste fapte. Cunoașterea acestor legi este primul pas pentru a-ți recâștiga puterea. Acest articol are scopul de a-ți oferi o hartă clară a acestor legi și a mecanismelor de protecție pe care le ai la dispoziție, explicând în termeni simpli cum anume ești protejată.

Cadrul legal aplicabil:

legile care definesc și pedepsesc violența digitală

Protecția ta împotriva violenței digitale nu este asigurată de o singură lege, ci de o combinație de mai multe acte normative importante, care se completează reciproc. Să le analizăm pe cele mai relevante.

Pilonul principal

Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie

Aceasta este una dintre cele mai importante legi pentru protecția ta, deoarece este prima care recunoaște în mod explicit că violența se poate întâmpla și prin mijloace tehnologice.

Legea definește foarte clar conceptele de violență și include dimensiunea digitală. De exemplu, „violența în familie” este definită

ca acte de violență fizică, sexuală, psihologică, spirituală sau economică, comise inclusiv „prin intermediul tehnologiilor informaționale sau al comunicațiilor electronice”. Această mică mențiune este extrem de puternică – ea confirmă legal că hărțuirea pe Facebook sau amenințările pe WhatsApp sunt forme de violență în familie, la fel ca o agresiune fizică.

Mai mult, legea detaliază formele de violență care sunt cel mai des întâlnite în online:

Violența psihologică: Este definită ca provocarea suferinței psihice sau a stării de tensiune, intimidarea, inclusiv „prin utilizarea tehnologiei informației și/sau a comunicațiilor electronice”. Faptele includ șantajarea, amenințarea cu răspândirea informațiilor despre viața intimă, persecutarea sau controlul accesului la rețelele de socializare.

Violența sexuală: Aceasta include hărțuirea sexuală, menționând că se poate realiza „inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaționale sau al comunicațiilor electronice”.

De asemenea, legea definește și „violența împotriva femeilor” ca acte bazate pe gen, comise „inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaționale sau al comunicațiilor electronice”, care cauzează suferință fizică, sexuală sau psihologică.

Prevederi din codul penal (CP): **faptele considerate infracțiuni**

Codul Penal stabilește pedepsele (amendă penală sau închisoare) pentru cele mai grave fapte. Multe articole au fost adaptate pentru a include faptele comise online.

Încălcarea inviolabilității vieții personale (Articolul 177): Această lege te protejează direct împotriva publicării fără drept a informațiilor despre viața ta personală. Legea specifică la alineatul (2) că pedeapsa este mai aspră dacă răspândirea se face „prin intermediul tehnologiilor informaționale ori al comunicațiilor electronice”.

Distribuirea neconsensuală a imaginilor intime (Articolul 177, alin. 3): Aceasta este o prevedere crucială. Legea pedepsește „Răspândirea informației cu caracter sexual, incluzând imagini și înregistrări cu conținut sexual, inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaționale, în scop de răzbunare, ură, înjosire sau lezare a onoarei și demnității persoanei”.

Amenințarea cu omor sau vătămare gravă (Articolul 155): Dacă cineva te amenință online cu moartea sau cu o bătaie gravă, legea prevede clar că fapta se pedepsește chiar dacă e „săvârșită inclusiv prin intermediul unui sistem informatic”, cu condiția să fi existat un pericol real ca amenințarea să fie pusă în practică.

Falsul de identitate (Articolul 177¹): Această lege vizează direct crearea de conturi false. Se pedepsește atribuirea unei identități false prin „înregistrarea și/sau utilizarea conturilor de utilizatori pe platformele de socializare... pentru a induce sau a menține în eroare”.

Ademenirea minorului în scopuri sexuale (Grooming) (Articolul 175¹): Legea protejează minorii de adulții care îi contactează online în scopuri sexuale, menționând explicit faptele comise „inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaționale sau comunicațiilor electronice”.

Infrațiuni informatice (Capitolul XI): Există și legi tehnice care pedepsesc fapte precum accesul ilegal la un sistem informatic (Art. 259) , interceptarea ilegală a datelor (Art. 260¹) sau alterarea integrității datelor (Art. 260²).

Prevederi din codul contravențional (CC): **faptele mai puțin grave, dar sancționabile**

Unele fapte, deși dăunătoare, nu sunt considerate suficient de grave pentru închisoare, dar sunt totuși ilegale și se pedepsesc cu amendă sau muncă neremunerată în folosul comunității.

Injuria (Articolul 69): Aceasta este insulta directă. Legea este foarte modernă și specifică la alineatul (2) că „Injuria adusă... prin intermediul unui sistem informatic” este o contravenție. Așadar, un comentariu jignitor pe o rețea de socializare nu este doar „o opinie”, ci o faptă sancționabilă.

Calomnia (Articolul 70): Aceasta se referă la răspândirea cu bună știință a unor informații mincinoase care te defăimează. Deși nu menționează explicit mediul online, "răspândirea" acoperă și postările publice.

Actele de persecuție (Stalking) (Articolul 78²): Această prevedere este vitală pentru victimele hărțuirii. Ea sancționează persecutarea repetată care provoacă anxietate și frică, menționând fapte precum „urmărirea persoanei” și „contactarea sau încercarea de a contacta prin orice mijloc”. „Orice mijloc” include telefonul, e-mailul, mesajele private și comentariile.

Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare

Adesea, agresorii se apără spunând că au „libertate de exprimare”. Este important să știi că această lege stabilește limite clare. Articolul 1 menționează că legea are ca scop stabilirea unui echilibru între libera exprimare și „apărarea onoarei, demnității... și vieții private și de familie ale persoanei”. Mai mult, Articolul 3 stabilește că libertatea de exprimare poate fi restrânsă legal pentru a proteja „reputația sau drepturile altora”. Hărțuirea, amenințările și publicarea de imagini intime nu reprezintă o exercitare a libertății de exprimare, ci o încălcare a drepturilor tale.

Noțiuni cheie și mecanisme de protecție: ce poți cere de la autorități

Cunoașterea legilor de mai sus este importantă, dar și mai important este să știi ce mecanisme concrete de protecție poți activa. Legea 45/2007 oferă două instrumente principale:

1. Mecanismul de urgență: ordinul de restricție de urgență (articolul 11)

Acesta este primul ajutor legal. Dacă te afli într-o situație de criză, într-un pericol imediat, poliția are dreptul să emită un „ordin de restricție de urgență”. Acesta este un act emis de polițist, pe loc, care are ca scop să te protejeze imediat. Cea mai importantă măsură pe care o poate impune este „înlăturarea imediată a agresorului din locuința familiei”. Acest ordin este valabil pe o perioadă scurtă, dar îți oferă timp vital pentru a te pune în siguranță și a solicita ajutor suplimentar.

2. Mecanismul judecătoresc: ordonanța de protecție (articolul 15)

Acesta este un mecanism mai puternic și pe termen mai lung, emis de instanța de judecată. Chiar dacă violența este doar digitală (psihologică, sexuală), poți cere o ordonanță de protecție. Legea oferă măsuri specifice care țintesc direct abuzul online.

Pe lângă obligarea agresorului de a părăsi locuința sau de a sta departe de tine, judecătorul îl poate obliga pe agresor:

Să nu te contacteze „telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod”. Această formulare „în orice alt mod” include mesajele pe WhatsApp, Instagram, Facebook sau orice altă platformă.

Interdicția de a disemina date abuzive: Cel mai important, legea permite instanței să impună „obligarea de a nu partaja și de a nu disemina date informatice cu conținut abuziv”.

Legea definește și ce înseamnă „date informatice cu conținut abuziv”: acestea includ imagini sau reprezentări ale persoanei în activități sexuale explicite, imagini ale organelor sexuale, sau mesaje amenințătoare, inclusiv cele cu violență fizică sau sexuală. Aceasta înseamnă că, dacă un partener sau fost partener te amenință că va publica imagini intime cu tine, poți obține un ordin judecătoresc care îi interzice în mod specific acest lucru, iar dacă îl încalcă, va suferi consecințe legale mult mai grave.

Sprijin și resurse:

cum folosești această informație

Să te confrunți cu un limbaj juridic poate fi intimidant, mai ales când deja te simți vulnerabilă. Însă scopul acestui cadru legal nu este să te încurce, ci să te împuternicească.

Reține acest lucru: faptele de violență digitală, fie că sunt amenințări, hărțuire, șantaj sau publicarea de imagini private, nu sunt ceva ce trebuie să înduri în tăcere. Ele sunt recunoscute de lege și sunt pedepsite. Mecanismele de protecție, precum ordinul de restricție și ordonanța de protecție, sunt create special pentru a te ajuta, oferind soluții concrete chiar și pentru abuzul digital.

Primul pas este să documentezi totul – salvează capturi de ecran, mesaje, link-uri. Al doilea pas este să raportezi. Iar dacă te simți copleșită, nu ești singură. Platforma www.eviolenta.md este aici pentru a te ghida spre resursele de sprijin psihologic și juridic de care ai nevoie. Cunoașterea legii este scutul tău – folosește-l.

CONTACTEAZĂ-NE!

☎ 0 8008 8008 - Telefonul de Încredere
pentru Femei și Fete

✉ trustline@lastrada.md

💬 www.eviolenta.md (Live chat)

-eviolenta.md

Acest material a fost elaborat de Centrul Internațional
„La Strada” și Fondul Națiunilor Unite pentru Populație
(UNFPA Moldova), cu sprijinul financiar al Regatului Unit al
Marii Britanii.

